

2. UNITATEA

1. Gogoan hartu beharrekoa

1/4 or.

Zenbaki-sistema hamartarraren egitura

Zifren balioa zenbaki barruan duten lekuaren arabera da.

Ikus dezagun adibide bat:

E	H	U	h	e	m
4	7	2,	5	1	4

$4 \text{ E} = 4 \cdot 100 = 400 \text{ unitate}$
 $4 \text{ m} = 4 : 1\,000 = 0,004 \text{ unitate}$

472,514 → Laurehun eta hirurogeita hamabi unitate eta bostehun eta hamalau milaren

$$472,514 = 4 \cdot 100 + 7 \cdot 10 + 2 + \frac{5}{10} + \frac{1}{100} + \frac{4}{1\,000}$$

ARIKETAK

1 a) Hamarreko bat zenbat ehunen dira?

b) Ehuneko bat zenbat milaren dira?

2 Idatzi zifren bidez

a) Hamabost ehunen.

b) Hamabost milaren.

2. UNITATEA

1. Gogoan hartu beharrekoa

2/4 or.

Nola biderkatzen eta zatitzen den unitate ostean zeroak dituen zenbaki batekin

Unitatearen ostean dauden zeroak adina leku mugitu behar dugu koma eskuinerantz edo ezkerrerantz

Ikus dezagun adibide bat:

$$3,6 \cdot 1000 = 3600$$

$$3,6 : 1000 = 0,0036$$

ARIKETAK

1 a) $5,3 \cdot 10 =$

b) $0,004 \cdot 100 =$

c) $0,013 \cdot 1000 =$

d) $2,8 : 10 =$

e) $3,5 : 100 =$

f) $18 : 1000 =$

2. UNITATEA

1. Gogoan hartu beharrekoa

3/4 or.

Nola biribiltzen den zenbaki bat unitate-ordena jakin batera

- Zehazturiko ordenaren eskuinera dauden zifra guztien ordeztu zeroak jarri.
- Ordezkatu den lehenengo zifra bost edo bost baino handiagoa bada, horren aurreko zifrari unitate bat batu.

Adibidez:

$$3\ 835 \left\{ \begin{array}{l} \text{Milakoetara biribilduta} \quad \rightarrow 4\ 000 \\ \text{Ehunekoetara biribilduta} \quad \rightarrow 3\ 800 \\ \text{Hamarrekoetara biribilduta} \quad \rightarrow 3\ 840 \end{array} \right.$$

ARIKETAK

1 Biribildu honako zenbaki hauek milakoetara:

a) $15\ 600 = \boxed{}$

b) $12\ 399 = \boxed{}$

c) $18\ 518 = \boxed{}$

2. UNITATEA

1. Gogoan hartu beharrekoa

4/4 or.

Denbora-kantitate batzuk sistema hirurogeitarretik hamartarrera nola aldatzen diren

Sistema hirurogeitarretik sistema hamartarrera ondo itzultzen jakitea garrantzitsua dela ikusteko, nahikoa da kontuan izatea 2h 30 min eta 2,30 h ez direla gauza bera.

Ikus ditzagun adibide batzuk:

$$0,1 \text{ h} = \frac{1}{10} \text{ ordu} = 60 \text{ min} : 10 = 6 \text{ minutu}$$

$$0,3 \text{ h} = \frac{3}{10} \text{ ordu} = 3 \cdot 6 = 18 \text{ minutu}$$

$$2 \text{ h } 30 \text{ min} \rightarrow 2 \text{ h } \frac{30}{60} \text{ h} \rightarrow 2 \text{ h } \frac{1}{2} \text{ h} \rightarrow 2,5 \text{ h}$$

$$2,30 \text{ h} \rightarrow 2 \text{ h } \frac{3}{10} \text{ h} = 2 \text{ h } 18 \text{ min}$$

ARIKETAK

1 Kontuan izanda $15 \text{ min} = \frac{15}{60} \text{ h} = \frac{1}{4} \text{ h} = 0,25 \text{ dela}$:

- Adierazi sistema hamartarrean 1 h 15 min.
- Adierazi sistema hirurogeitarrean 1,25 h.

2. UNITATEA

1. Gogoan hartu beharrekoa Soluzioak

1/4 or.

Zenbaki-sistema hamartarraren egitura

Zifren balioa zenbaki barruan duten lekuaren arabera da.

Ikus dezagun adibide bat:

E	H	U	h	e	m
4	7	2,	5	1	4

$$4 \text{ E} = 4 \cdot 100 = 400 \text{ unitate}$$

$$4 \text{ m} = 4 : 1\,000 = 0,004 \text{ unitate}$$

472,514 → Laurehun eta hirurogeita hamabi unitate eta bostehun eta hamalau milaren

$$472,514 = 4 \cdot 100 + 7 \cdot 10 + 2 + \frac{5}{10} + \frac{1}{100} + \frac{4}{1\,000}$$

ARIKETAK

1 a) Hamarreko bat zenbat ehunen dira?

b) Ehuneko bat zenbat milaren dira?

2 Idatzi zifren bidez

a) Hamabost ehunen.

b) Hamabost milaren.

2. UNITATEA

1. Gogoan hartu beharrekoa Soluzioak

2/4 or.

Nola biderkatzen eta zatitzen den unitate ostean zeroak dituen zenbaki batekin

Unitatearen ostean dauden zeroak adina leku mugitu behar dugu koma eskuinerantz edo ezkerrerantz

Ikus dezagun adibide bat:

$$3,6 \cdot 1000 = 3600$$

$$3,6 : 1000 = 0,0036$$

ARIKETAK

1 a) $5,3 \cdot 10 = 53$

b) $0,004 \cdot 100 = 0,4$

c) $0,013 \cdot 1000 = 13$

d) $2,8 : 10 = 0,28$

e) $3,5 : 100 = 0,035$

f) $18 : 1000 = 0,018$

2. UNITATEA

1. Gogoan hartu beharrekoa Soluzioak

3/4 or.

Nola biribiltzen den zenbaki bat unitate-ordena jakin batera

- Zehazturiko ordenaren eskuinera dauden zifra guztien ordeztu zeroak jarri.
- Ordezkatu den lehenengo zifra bost edo bost baino handiagoa bada, horren aurreko zifrari unitate bat batu.

Adibidez:

$$3\ 835 \left\{ \begin{array}{l} \text{Milakoetara biribilduta} \quad \rightarrow 4\ 000 \\ \text{Ehunekoetara biribilduta} \quad \rightarrow 3\ 800 \\ \text{Hamarrekoetara biribilduta} \quad \rightarrow 3\ 840 \end{array} \right.$$

ARIKETAK

1 Biribildu honako zenbaki hauek milakoetara:

a) $15\ 600 = 16\ 000$

b) $12\ 399 = 12\ 000$

c) $18\ 518 = 19\ 000$

2. UNITATEA

1. Gogoan hartu beharrekoa Soluzioak

4/4 or.

Denbora-kantitate batzuk sistema hirurogeitarretik hamartarrera nola aldatzen diren

Sistema hirurogeitarretik sistema hamartarrera ondo itzultzen jakitea garrantzitsua dela ikusteko, nahikoa da kontuan izatea 2h 30 min eta 2,30 h ez direla gauza bera.

Ikus ditzagun adibide batzuk:

$$0,1 \text{ h} = \frac{1}{10} \text{ ordu} = 60 \text{ min} : 10 = 6 \text{ minutu}$$

$$0,3 \text{ h} = \frac{3}{10} \text{ ordu} = 3 \cdot 6 = 18 \text{ minutu}$$

$$2 \text{ h } 30 \text{ min} \rightarrow 2 \text{ h } \frac{30}{60} \text{ h} \rightarrow 2 \text{ h } \frac{1}{2} \text{ h} \rightarrow 2,5 \text{ h}$$

$$2,30 \text{ h} \rightarrow 2 \text{ h } \frac{3}{10} \text{ h} = 2 \text{ h } 18 \text{ min}$$

ARIKETAK

1 Kontuan izanda $15 \text{ min} = \frac{15}{60} \text{ h} = \frac{1}{4} \text{ h} = 0,25$ dela:

a) Adierazi sistema hamartarrean 1 h 15 min.

b) Adierazi sistema hirurogeitarrean 1,25 h.

a) 1,25 h

b) 1 h 15 min